

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดหัวข้อที่จะศึกษา
- ขั้นที่ 2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นที่ 3 การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา
- ขั้นที่ 4 การกำหนดประชากร
- ขั้นที่ 5 การสร้างและเตรียมเครื่องมือสำหรับการวิจัย
- ขั้นที่ 6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล

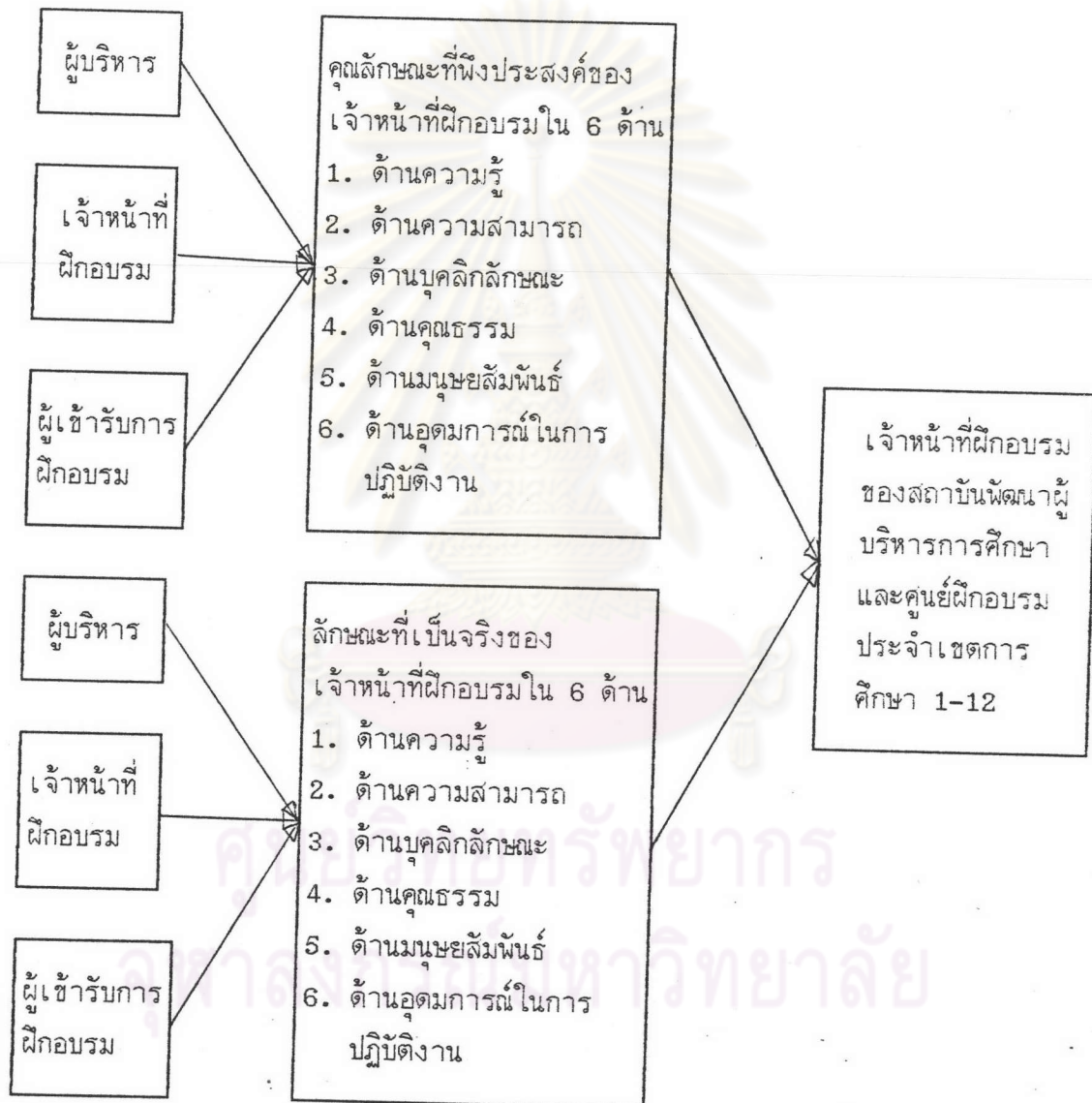
การกำหนดหัวข้อที่จะศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา ซึ่งได้รวบรวมปัญหาของโครงการฝึกอบรม อันเกิดจากการบริหารโครงการของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม เมื่อเห็นปัญหาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะที่เป็นจริง ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ในสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1-12

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาแล้ว จึงได้ค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัย โดยศึกษาทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม การดำเนินงานฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาและศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

กรอบความคิดในการวิจัย

การกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กลุ่มของผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ
 - 1.1 กลุ่มผู้บริหาร
 - 1.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม
 - 1.3 กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ
 - 2.1 การรับรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา ใน 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - 2.2 การรับรู้ลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา ใน 6 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสุ่มศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งได้แบ่งกลุ่มประชากรดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหาร เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1-12 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 27 คน
2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรม ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1-12 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 74 คน
3. กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วย ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร เตรียมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ซึ่งกำลังเข้ารับการอบรมที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2538 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมของศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา หลักสูตร เตรียมผู้บริหารสถานศึกษา ในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2538 ซึ่งขณะนั้นมีการจัดฝึกอบรมจำนวน 4 เขตการศึกษา คือ เขตการศึกษา 3 เขตการศึกษา 5 เขตการศึกษา 7 และเขตการศึกษา 11 ซึ่งรวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 246 คน

การสร้างและเตรียมเครื่องมือสำหรับการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีจำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ฉบับที่ 2 สำหรับเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และฉบับที่ 3 สำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม แต่ละฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์

- ตอนที่ 2
- การรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ด้านความรู้
 - การรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ด้านความสามารถ
 - การรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ด้านบุคลิกลักษณะ
 - การรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ด้านคุณธรรม
 - การรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ด้านมนุษยสัมพันธ์
 - การรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ที่ควรที่จะเพิ่มเติม

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จาก หนังสือ วารสาร เอกสารสิ่งพิมพ์และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.2 รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากข้อ 2.1 นำมาศึกษาอย่างละเอียด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทั้ง 6 ด้าน

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน

2.4 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ

2.5 หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 35 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม ทั้งในเรื่องเนื้อหา และภาษาที่ใช้สื่อความหมายในคำชี้แจง การศึกษาปัญหาซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการเก็บข้อมูล เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข เมื่อนำแบบสอบถามออกไปใช้เก็บข้อมูลจริง พร้อมกับได้นำข้อมูลที่ได้ไปหาความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha-Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left\{ 1 - \frac{S_1^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทนความเที่ยงของแบบสอบถาม
	N	แทนจำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_1^2	แทนคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทนคะแนนความแปรปรวนของ เครื่องมือทั้งฉบับ

เมื่อคำนวณแล้ว ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้คือ

กลุ่มประชากร	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ลักษณะที่เป็นจริง
ผู้บริหาร	.9515	.9894
เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม	.9614	.9504
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	.9631	.9527

แสดงว่า แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเที่ยงสูงอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัย

ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นคำร้องถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือ พร้อมแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร 2 ฉบับ และสำหรับเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 2 ฉบับ ไปยังศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 12 เขต รวมทั้งสิ้น 48 ฉบับ พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 53 ฉบับ

กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และเฉพาะเขตการศึกษาที่มีการจัดฝึกอบรม ในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2538 เท่านั้น ซึ่งมีการอบรมดังนี้

เขตการศึกษา 3	จังหวัดสงขลา	มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม	40 คน
เขตการศึกษา 5	จังหวัดราชบุรี	มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม	25 คน
เขตการศึกษา 7	จังหวัดพิษณุโลก	มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม	26 คน
เขตการศึกษา 11	จังหวัดนครราชสีมา	มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม	70 คน
สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา		มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรม	186 คน
		รวมจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น	246 คน

ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากประชากร 3 กลุ่ม ดังนี้

ผู้บริหาร ส่งแบบสอบถามจำนวน 27 ฉบับ ได้รับกลับคืน 25 ฉบับ

เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ส่งแบบสอบถามจำนวน 74 ฉบับ ได้รับกลับคืน 63 ฉบับ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่งแบบสอบถามจำนวน 246 ฉบับ ได้รับกลับคืน 235 ฉบับ

รวมได้รับกลับคืนทั้งสิ้น 323 ฉบับ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปและได้รับกลับคืนจากกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกตามกลุ่มประชากร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับกลับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งกลับ	ร้อยละ
ผู้บริหาร	27	25	92.59
เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม	74	63	85.13
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	246	235	95.52
รวม	347	323	93.08

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social : SPSS) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นการรับรู้ของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน คือ

2.1 ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมในสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนของแต่ละช่วงการรับรู้ ตามมาตราส่วนของลิเคิร์ท (Likert Scale) เบลท์ (Best, 1981) ดังนี้

		คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ลักษณะที่เป็นจริง
4.50 - 5.00	หมายถึง	พึงประสงค์มากที่สุด	ปฏิบัติมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	พึงประสงค์มาก	ปฏิบัติมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	พึงประสงค์ปานกลาง	ปฏิบัติปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	พึงประสงค์น้อย	ปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	พึงประสงค์น้อยที่สุด	ปฏิบัติน้อยที่สุด

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริง ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ระหว่างผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และผู้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะที่เป็นจริงของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพบว่า กลุ่มประชากรมีการรับรู้แตกต่างกัน ก็ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffe)

2.4 สำหรับคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ผู้วิจัยได้สรุปรวม และเสนอในรูปแบบบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย